

ადვოკატის ეთიკური ვალდებულებები – კეთილსინდისიერება და კვალიფიციურობა; კლიენტის ინფორმირების ვალდებულება

4. კეთილსინდისიერების და კვალიფიციურობის ვალდებულება

მუხლი 8.5

ადვოკატმა კვალიფიციურად და კეთილსინდისიერად უნდა მისცეს რჩევა კლიენტს და განახორციელოს წარმომადგენლობა.

ადვოკატის კვალიფიციურობა და კეთილსინდისიერება ადვოკატ-კლიენტის ურთიერთობების ცენტრალური ფაქტორია. კლიენტს სჭირდება კეთილსინდისიერი ადვოკატის სპეციალური ცოდნა და უნარები, რამდენადაც თავად არ შეუძლია გაერკვეს რთულ სამართლებრივ საკითხებში. ასევე, დამატებით, ადვოკატთა კეთილსინდისიერება და კვალიფიციურობა აუცილებელი პირობაა ადვოკატთა პროფესიისადმი საზოგადოების ნდობის შენარჩუნებისა და ამაღლებისათვის.

ადვოკატის ვალდებულებაა განახორციელოს შესაბამისი და კვალიფიციური საადვოკატო მომსახურება. კლიენტის მიერ სასურველი სამართლებრივი შედეგის მიუღწევლობა, თავისთავად არ მიიჩნევა არაკვალიფიციურ წარმომადგენლობად.

4.1 კვალიფიციური და კეთილსინდისიერი წარმომადგენლობის არსი

კვალიფიციური და კეთილსინდისიერი წარმომადგენლობის არსი ეთიკის კომისიას განმარტებული აქვს თავის გადაწყვეტილებებში.

„ადვოკატმა კლიენტის ინტერესების დასაცავად უნდა გამოიყენოს კანონით გათვალისწინებული ყველა საშუალება, რათა სათანადოდ იყოს კლიენტი წარმოდგენილი და ადვოკატისთვის მინდობილი საქმის თაობაზე მიიღოს კვალიფიციური და სრული მომსახურება“.¹

კლიენტის ინტერესების დაცვა არ ნიშნავს მხოლოდ ფორმალურ წარმომადგენლობას სასამართლოში. ადვოკატი ვალდებულია გამოიყენოს კლიენტის დასაცავად ყველა საშუალება, რაც აკრძალული არ არის კანონით და პროფესიული ეთიკის ნორმებით. მათ შორის ადვოკატის ეს ვალდებულება

¹ http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisია/disciplinuri_gadackvetilebebi/2011/26.08.2011.pdf, პარაგრაფი 7.4

მოიცავს საქმის მომზადების ეტაპსაც. ადვოკატს ევალება „მოამზადოს საქმე სასამართლოში წარსადგენად და მოიპოვოს საქმისთვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე მტკიცებულებანი, განახორციელოს კანონით გათვალისწინებული ქმედება ამ სახის მტკიცებულების მოპოვებისა და სასამართლოში წარდგენისთვის“.²

კვალიფიციური და კეთილსინდისიერი დაცვის ვალდებულების დარღვევად ჩაითვლება საქმის მასალების ფორმალური გაცნობა, თუმცა თავად გაცნობის ხარისხი არ ექვემდებარება ეთიკის კოდექსის რეგულირებას.³

4.1.1 ადვოკატის მიერ მტკიცებულებათა გაცვლის წესების დარღვევა

ეთიკის კომისიის მიერ განხილულ ერთ–ერთ საქმეში ამ ნორმის დარღვევად ჩაითვალა ვითარება, როდესაც ადვოკატმა ბრალდების მხარეს და სასამართლოს წინასასამართლო სხდომამდე 5 დღით ადრე არ გადასცა ინფორმაცია, რომ მას წარდგენილი ჰქონდა ექსპერტიზის ბიუროში მოთხოვნა ექსპერტიზის ჩატარებაზე. ამ პროცესუალური შეცდომის გამო დაცვის მხარეს წაერთვა სასამართლო პროცესზე ექსპერტიზის დასკვნის მტკიცებულებად გამოყენების შესაძლებლობა. კომისიამ აღნიშნა „ადვოკატმა უნდა განახორციელოს საპროცესო კანონმდებლობით განსაზღვრული ქმედებები, რათა ექსპერტიზის ბიუროს მიერ მომზადებული ექსპერტიზის დასკვნა მტკიცებულების სახით წარადგინოს სასამართლოში და დაურთოს საქმეს“.⁴

4.1.2 ადვოკატის მიერ მოწმეების ხელთ არსებული ინფორმაციის შეუფასებლობა

ეთიკის კომისიამ ადვოკატის მიმართ დისციპლინური დევნის აღძვრის შესახებ გადაწყვეტილება მიიღო იმ ვითარებაში, როცა ადვოკატმა არ შეაფასა მოწმეების ხელთ არსებული ინფორმაციის მნიშვნელობა კლიენტის ინტერესების სასარგებლოდ. ამავე გადაწყვეტილებით ადვოკატის ვალდებულებაა სამართლებრივად შეაფასოს და კლიენტთან ერთად გადაწყვიტოს სხდომაზე წარსადგენ მოწმეთა განმარტებების მნიშვნელობა. ამ კონკრეტულ საქმეზე განსაკუთრებული მნიშვნელობა ჰქონდა, ეთიკის კომისიის შეფასებით, სწორედ მოწმეთა ჩვენებების მნიშვნელობის განმარტებას კლიენტისათვის (საკითხი ეხებოდა სამემკვიდრეო ქონების

² http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/23.09.2010_saqme_03510.PDF, პარაგრაფი 3.4

³ http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2012/25.07.2012_096_11.pdf, პარაგრაფი 6.25

⁴ http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2012/19.10.2012_024_12.pdf, პარაგრაფი 6.5

ფაქტობრივ ფლობას). ამიტომ, თუ დადგინდება, რომ ადვოკატმა წინასწარ არ მიაწოდა კლიენტს იურიდიული რჩევა, თუ კონკრეტული ფაქტობრივი გარემოებების დასადასტურებლად, რომელი მოწმის განმარტებას ექნებოდა მნიშვნელობა, ადვოკატის მიერ დარღვეული იქნება კვალიფიციური და კეთილსინდისიერი წარმომადგენლობის ვალდებულება.⁵

4.1.3 საზოგადოებრივი ადვოკატის განსაკუთრებული გულისხმიერების ვალდებულება

ეთიკის კომისიის პრაქტიკის თანახმად, კლიენტთა მიმართ განსაკუთრებული გულისხმიერების ვალდებულება ეკისრება საზოგადოებრივ ადვოკატს. რადგან სავალდებულო დაცვისას სახეზე არ არის „კლასიკური“ ადვოკატ-კლიენტის ურთიერთობა. ეთიკის კომისიის პრაქტიკის თანახმად, „სავალდებულო წესით დანიშნული ადვოკატები ვალდებული არიან ჯეროვნად განახორციელონ დაცვის უფლება და გაამართლონ დასაცავი პირის მოლოდინი, რომ მისი უფლებები კანონით დადგენილი წესით სათანადოდ იქნება დაცული“.⁶

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საზოგადოებრივი ადვოკატის მიერ განხორციელებული მომსახურებაც განსაკუთრებულ კონტროლს უნდა დაექვემდებაროს. საზოგადოებრივი ადვოკატის მიერ გაწეული მომსახურების კონტროლი შეიძლება განხორციელდეს თავად იურიდიული დახმარების სამსახურის მიერ მათი კომპეტენციის ფარგლებში და დადგენილი წესით, ასევე, ეთიკის კომისიის მიერ პროფესიულ ეთიკის საკითხებზე. ეთიკის კომისიამ ერთ-ერთ საქმეში დაადგინა: „საზოგადოებრივი ადვოკატის მიერ სავალდებულო დაცვის განხორციელება აღნიშნული ინსტიტუტის სპეციფიკიდან გამომდინარე უნდა დაექვემდებაროს განსაკუთრებულ ზედამხედველობას, რათა უზრუნველყოფილ იქნას ადვოკატის მიერ ეფექტური წარმომადგენლობის განხორციელება და კლიენტის ინტერესების დაცვა“.⁷

ამდენად, ეთიკის კომისია აპეკ-ის 8.5 მუხლით გათვალისწინებული პრინციპის ფარგლებში განსაკუთრებულ გულისხმიერებას ითხოვს საზოგადოებრივი ადვოკატისგან.

5

⁶http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2012/24.01.2012_078_11.pdf, პარაგრაფი 6.20

⁷ (http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2012/25.07.2012_096_11.pdf, პარაგრაფი 6.4. და 6.6.)

4.1.4 კვალიფიციური და კეთილსინდისიერი მომსახურების კომპონენტები ეთიკის კომისიის პრაქტიკის თანახმად

ეთიკის კომისიის პრაქტიკა ადგენს იმ კომპონენტებს, რაც უნდა ახასიათებდეს კვალიფიციურ და კეთილსინდისიერ მომსახურებას. აღნიშნული ეხება როგორც შეთანხმებით აყვანილ, ისე დანიშნულ ადვოკატსაც. ადვოკატმა დაცვის სტრატეგია უნდა შეუთანხმოს კლიენტს; მიაწოდოს ინფორმაცია საქმის მიმდინარეობის თაობაზე; გაითვალისწინოს კლიენტის რჩევები სამართალწარმოებასთან დაკავშირებით; უზრუნველყოს კლიენტის პოზიციის დაფიქსირება სასამართლო პროცესზე მოწმეების დაკითხვისას და სხვა მტკიცებულებების გამოკვლევის დროს; მიიღოს კლიენტისგან უფლებამოსილება შემდგომი ქმედებების განხორციელების შესახებ. ყველა გადაწყვეტილება, რომელმაც შესაძლოა მოახდინოს ან არ მოახდინოს კლიენტის ინტერესებზე გავლენა, მოწონებულ უნდა იქნას კლიენტის მიერ. გადაწყვეტილება ბრალის აღიარების, უდანაშაულოდ ცნობის თუ საპროცესო შეთანხმების გაფორმების თაობაზე მიღებულ უნდა იქნას თავად კლიენტის მიერ. ადვოკატი მხოლოდ ახმოვანებს კლიენტის პოზიციას და იცავს მის ინტერესებს კანონმდებლობის ფარგლებში.⁸

4.1.5 კლიენტის კანონიერი მითითებების მიხედვით მოქმედება

ადვოკატი ვალდებულია იმოქმედოს კლიენტის კანონიერი მითითებების შესაბამისად. ეს ვალდებულება მნიშვნელოვანია აპეკ-ის 8.2 მუხლის კონტექსტშიც და აქაც, როდესაც საუბარია კვალიფიციურ და კეთილსინდისიერ წარმომადგენლობაზე. წარმოიშობა საკითხი, როგორ უნდა მოიქცეს ადვოკატი, როცა კლიენტის მითითება არ არის უკანონო ხასიათის, თუმცა, მისმა შესრულებამ ზიანი შეიძლება მიაყენოს თავად კლიენტის სამართლებრივ პოზიციას. ეთიკის კომისია ამ საკითხს შეეხო არ აღძვრის გადაწყვეტილებაში.⁹ კომისიის აზრით კლიენტის მითითებების შესრულება ადვოკატის ეთიკურ ვალდებულებას წარმოადგენს, თუ არ არსებობს ამ მითითების შეუსრულებლობის მნიშვნელოვანი საფუძველი. ასეთი საფუძველიც, პირველ რიგში შეიძლება გამოიხატებოდეს კლიენტის სამართლებრივი პოზიციისთვის ზიანის მიყენებაში, თუმცა, კომისიის საბოლოო დასკვნით, „აქაც ძირითად გადაწყვეტილებას კერძო ავტონომიის ფარგლებში იღებს კლიენტი ადვოკატისაგან მიღებული კვალიფიციური რჩევის შემდეგ“.

⁸http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2012/25.07.2012_096_11.pdf, პარაგრაფი 6.7; 6.8; 6.9)

⁹ იხ. გადაწყვეტილება დისციპლინური დევნის აღძვრაზე უარის თქმის შესახებ, საჩივრის რეგისტრაციის №027/12

4.1.6 რწმუნებულების მიუხედავად ინფორმირებული თანხმობის ვალდებულება

ხშირ შემთხვევაში კლიენტი ადვოკატს რწმუნებულებით ანიჭებს ფართო უფლებამოსილებას იმოქმედოს მისი ინტერესებისათვის. რწმუნებულებით ასეთი უფლებამოსილების მინიჭება, არ გულისხმობს, რომ ადვოკატი თავისუფლდება ამ მოქმედებების განხორციელებისთვის კლიენტის ინფორმირებული თანხმობის მიღების ვალდებულებისაგან. ამ შემთხვევაშიც, ნებისმიერი გადაწყვეტილება, რამაც შეიძლება მოახდინოს ან არ მოახდინოს გავლენა კლიენტის ინტერესებზე, კლიენტის მიერ უნდა იქნას წინასწარ მოწონებული. ეს საკითხი ეთიკის კომისიამ კიდევ ერთხელ განმარტა თავის 2011 წლის 21 ოქტომბრის №054/11 გადაწყვეტილებაში.¹⁰

აღნიშნულ საქმეში საკითხი ეხებოდა მორიგების აქტის გაფორმებას ადვოკატის მიერ ისე, რომ წინასწარ არ გააცნო მისი ტექსტი კლიენტს. ადვოკატს რწმუნებულებით გააჩნდა მორიგების დადების უფლებამოსილება. თუმცა, ეთიკის კომისიამ მიიჩნია, რომ ეს არ მოიცავს იმ უფლებამოსილებას, რომ ადვოკატმა მორიგების დადება და მისი განხორციელება კლიენტთან დეტალური შეთანხმების გარეშე დაიწყოს.

ერთ–ერთ საქმეში ეთიკის კომისიამ უფრო კონკრეტული დამატებითი განმარტება გააკეთა რწმუნებულებაში მინიჭებული უფლებამოსილების მიუხედავად ინფორმირებული თანხმობის ვალდებულებაზე. ადვოკატმა მიმართა სასამართლოს სარჩელის უკან გამოხმობის შუამდგომლობით, მაშინ როდესაც ამაზე თანხმობა კლიენტს არ განუცხადებია. ეთიკის კომისიის აზრით ადვოკატი ვალდებულია ნებართვა მიიღოს წინასწარ კლიენტისგან „თუნდაც რწმუნებულებით კლიენტს თავის დროზე გაცემული ჰქონდეს თანხმობა სარჩელის უკან გამოხმობის თაობაზე, სასარჩელო მოთხოვნის გაზრდის/შემცირების და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 98–ე მუხლით დადგენილი რწმუნებულისთვის გადაცემული სხვა უფლებამოსილების თაობაზე“.¹¹

4.1.7 კლიენტის მოთხოვნის მიუხედავად სსსკ–ით გათვალისწინებულ მოქმედებათა შეუსრულებლობა

კეთილსინდისიერ და კვალიფიციურ წარმომადგენლობად არ ჩაითვლება, თუ ადვოკატი სისხლის სამართლის საქმესთან დაკავშირებით კლიენტის

¹⁰http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2011/21_10_2011_05411.pdf, პარაგრაფი 7.5; 7.6

¹¹http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2012/22.03.2012_092-11.pdf

ინტერესებს სასამართლო სხდომაზე წარმოადგენს და კლიენტის მოთხოვნის მიუხედავად, არ ახორციელებს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსით გათვალისწინებულ მოქმედებებს, როგორცაა შუამდგომლობათა დაყენება, მტკიცებულებათა მოპოვება და სასამართლოში წარდგენა. შესაძლებელია, ადვოკატი თვლიდეს, რომ შუამდგომლობას შედეგი მაინც არ მოყვება და ეს იყოს მიზეზი მის მიერ შუამდგომლობის არდაყენების. ადვოკატის ასეთი შინაგანი რწმენა არ იქნება გამამართლებელი არგუმენტი იმ ვითარებაში, როცა კლიენტი თხოვს ადვოკატს შუამდგომლობათა დაყენებას.¹²

შესაძლებელია ადგილი ჰქონდეს ვითარებას, როცა თავად კლიენტი წინააღმდეგი შეხვდეს ადვოკატს დაცვის სტრატეგიასთან დაკავშირებით. ასეთ შემთხვევებს ჰქონია კიდევ ადგილი, სავალდებულო დაცვის ვითარებაში. ამ შემთხვევაში, კეთილსინდისიერი და კვალიფიციური დაცვის ვალდებულება მოითხოვს, ადვოკატს ჰქონდეს კლიენტთან კომუნიკაციის მცდელობა მაინც.¹³

4.1.8 ადვოკატის მიერ შერჩეული ტაქტიკის და სტრატეგიის, ასევე საპროცესო მოქმედებათა ხარისხის არსებითი შეფასება

რაც შეეხება ადვოკატის მიერ შერჩეული ტაქტიკის და საპროცესო მოქმედებების არსებით შეფასებას, მათ ხარისხს. ეს საკითხი არ შედის ეთიკის კომისიის კომპეტენციაში. ეთიკის კომისია ეყრდნობა და იზიარებს მართლმსაჯულების ევროპული სასამართლოს 2002 წლის 19 თებერვლის გადაწყვეტილებას,¹⁴ რომლის მიხედვით: „ადვოკატთა ასოციაციას არ შეუძლია დაადგინოს წესები ადვოკატებისათვის, რომელიც მათ მიერ გაწეული სამართლებრივი დახმარებისა და სამართლებრივი რჩევის ხარისხის შეფასებას. ადვოკატები საადვოკატო საქმიანობის ლიცენზიის მისაღებად აბარებენ გამოცდებს და მუდმივად გადიან კვალიფიკაციის ასამაღლებელ სემინარებს. გარდა ამისა, იურიდიული მომსახურების ბაზარზე კლიენტი აკეთებს არჩევანს, თუ რომელი ადვოკატის მომსახურება მიიღოს და შესაბამისად წინასწარ უნდა ითვალისწინებდეს მისი კვალიფიკაციის ხარისხს“.

ეთიკის კომისიის კომპეტენციაში არ შედის შეაფასოს რამდენად საფუძვლიანი იყო ადვოკატის მიერ პროცესზე წარმოთქმული სიტყვა ან მომზადებული

¹² http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisija/disciplinuri_gadackvetilebebi/2012/02.08.2012_019_12.pdf, პარაგრაფი 7.17; 7.22

¹³ http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisija/disciplinuri_gadackvetilebebi/2012/25.07.2012_096_11.pdf

¹⁴ განაცხადი №C-309/99; J.C.J. Wouters and others vs Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten

დოკუმენტი. ეს ჩაითვლება სწორედ მომსახურების ხარისხის არსებით შეფასებად, რასაც ეთიკის კომისია არ აკეთებს.

ეთიკის კომისიის კომპეტენციაში არ შედის ადვოკატის სტრატეგიის შეფასება კლიენტისთვის აღიარების რჩევისას.¹⁵

4.1.8.1 მომსახურების ხარისხის კონტროლი სავალდებულო დაცვის შემთხვევებში

თუმცა, იმ შემთხვევაში, როცა ხდება დაცვა დანიშნით, აქ კონტროლის ფარგლები უფრო ფართოა. დანიშნით დაცვის შემთხვევებში ადვოკატის სტრატეგიის არსობრივი კრიტიკა დასაშვებია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ განხორციელებული დაცვა მოჩვენებითი ხასიათისაა და იგი კლიენტის ინტერესების პრიორიტეტულობის და უშიშრად დაცვის ვალდებულებების უგულებელყოფით ხორციელდება.¹⁶

4.1.9 ადვოკატის მიერ მომსახურების გაწევა იმ სფეროში, რომელშიც მას სპეციალიზაცია არ აქვს

არაკვალიფიციურ წარმომადგენლობის კიდევ ერთი მაგალითია ვითარება, როცა ერთი სპეციალიზაციის ადვოკატი კლიენტს მომსახურებას უწევს სხვა სპეციალიზაციით. ამ საკითხზე ეთიკის კომისიას აქვს მყარი პრაქტიკა. კომისიის პოზიციით, ასეთ შემთხვევაში, ადვოკატმა „რისკის ქვეშ დააყენა კლიენტის ინტერესების დაცვა. განხილვის კოლეგია აღნიშნავს, რომ ადვოკატი ვალდებულია კლიენტს მომსახურება გაუწიოს ადვოკატთა ასოციაციის მიერ გაცემული კვალიფიკაციის დამადასტურებელ მოწმობაში მითითებული სპეციალიზაციის მიხედვით“.¹⁷

კეთილსინდისიერების ვალდებულების უხეში დარღვევაა, როცა ადვოკატი არ აცნობებს კლიენტს, რომ მას არ აქვს უფლებამოსილება გამოვიდეს მის წარმომადგენლად სასამართლო პროცესზე, რის გამოც კლიენტი რჩება ადვოკატის მომსახურების გარეშე სასამართლო პროცესზე.

¹⁵ http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2012/02.08.2012_019_12.pdf, პარაგრაფი 7.17

¹⁶ http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2012/25.07.2012_096_11.pdf, პარაგრაფი 6.28

¹⁷ http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2011/06.07.2011.pdf, პარაგრაფი 6.9

5. კლიენტის ინფორმირების ვალდებულება

ეთიკის კოდექსის 8.6 მუხლი – ადვოკატმა კლიენტს მასთან შეთანხმებული წესით უნდა მიაწოდოს ინფორმაცია მასზე მინდობილი საქმის მსვლელობისა და საქმის წარმოების მოსალოდნელი ხარჯების შესახებ.

კლიენტისათვის ინფორმაციის მიწოდების ვალდებულება ადვოკატ-კლიენტის ურთიერთობებისთვის დამახასიათებელი ადვოკატის ერთ-ერთი ძირითადი ვალდებულებაა. აღსანიშნავია, რომ ეს ვალდებულება მჭიდროდაა დაკავშირებული კვალიფიციური და კეთილსინდისიერი წარმომადგენლობის ვალდებულებასთან. ეთიკის კოდექსის თანახმად, ადვოკატმა კლიენტს უნდა მიაწოდოს ინფორმაცია საქმის მსვლელობის და საქმის წარმოების მოსალოდნელი ხარჯების შესახებ. ეთიკის კოდექსი არ მოიცავს ნორმას თუ როგორი უნდა იყოს ინფორმაციის მიწოდების ფორმა და პერიოდულობა, ასევე ინფორმაციის მოცულობა. კოდექსი ასევე არ ადგენს, რა ხდება მაშინ, როცა ადვოკატსა და კლიენტს შორის ურთიერთობის დაწყებისას, შეთანხმებაში/ხელშეკრულებაში არ მომხდარა ინფორმაციის მიწოდების წესზე სპეციალური შეთანხმება. თუმცა, ბუნებრივია, ეთიკის კომისიას მოუწია მსჯელობა ზემოაღნიშნულ საკითხებზე და კომისიის გადაწყვეტილებებში მოცემულია ამ ეთიკური ვალდებულების დეტალური შინაარსი.

5.1 საადვოკატო მომსახურების შესახებ წერილობითი ხელშეკრულების კლიენტისთვის გადაცემის ვალდებულება

ადვოკატ-კლიენტის ურთიერთობა, როგორც ცნობილია, იწყება ადვოკატთან შეთანხმებით ან ადვოკატის დანიშვნით სავალდებულო დაცვის შემთხვევებში. შეთანხმება, თავის მხრივ, შესაძლოა იყოს როგორც ზეპირი, ისე წერილობითი. იმ შემთხვევაში, როდესაც ადვოკატ-კლიენტის ურთიერთობა იწყება წერილობითი შეთანხმების/ხელშეკრულების საფუძველზე, პროფესიული ეთიკა ავალდებულებს ადვოკატს უპირობოდ გადასცეს მხარეს საადვოკატო მომსახურების შესახებ ხელშეკრულება, მიუხედავად იმისა, არსებობს თუ არა კლიენტისგან ხელშეკრულების გადაცემის მოთხოვნა. ეს ვალდებულება კლიენტის ინფორმირების ვალდებულების შემადგენელი ელემენტია.¹⁸

5.2 სარჩელის შინაარსის და საქმის მსვლელობის გაცნობის ვალდებულება

ადვოკატის მოვალეობაა კლიენტს მიაწოდოს ყველა ინფორმაცია, რაც უკავშირდება მისი საქმის წარმოებას. მათ შორის უნდა გააცნოს სარჩელი და გააცნოს თუ რა ფაქტობრივი გარემოებების მითითებას აპირებს მასში. ეთიკის

¹⁸ 23.09.2010 წლის #066/11 გადაწყვეტილება, პარაგრაფი 3.3; 3.4.

კომისიის საპროცესო კოლეგიის მიერ განხილულ საქმეში¹⁹ ადვოკატმა არ მიაწოდა კლიენტს სრული და სწორი ინფორმაცია საქმესთან დაკავშირებით და არ გააცნო სარჩელის შინაარსი სასამართლოში შეტანამდე. ასევე, ადვოკატმა კლიენტს არ მიაწოდა ინფორმაცია, თუ რა ფაქტობრივი გარემოებების მითითებას აპირებდა სარჩელში. ასევე, ადვოკატმა, მიუხედავად იმისა, რომ იცოდა სადავო ფართის გარდაცვლილი მესაკუთრის მემკვიდრის არსებობის შესახებ, სავარაუდოდ, არ განუმარტა კლიენტს ამ ფაქტის გავლენა სასარჩელო მოთხოვნაზე. ეს ფაქტები, საპროცესო კოლეგიის აზრით წარმოადგენს კლიენტის ინფორმირების ვალდებულების დარღვევას.

კლიენტს, როგორც დაინტერესებულ პირს, უნდა ჰქონდეს ინფორმაცია მისი საქმის მსვლელობის შესახებ. ინფორმაცია უნდა იყოს სწორი. ასევე, კლიენტს უნდა მიეწოდოს ინფორმაცია სათანადოდ.

5.3 ინფორმაციის „სათანადოდ“ მიწოდების ვალდებულება

ეთიკის კომისია განმარტავს თუ რა ჩაითვლება ინფორმაციის სათანადოდ მიწოდებად. „ადვოკატმა კლიენტს უნდა მიაწოდოს სათანადო ინფორმაცია, რაც უთუოდ გულისხმობს ინფორმაციის მიწოდებას სრულფასოვნად, გასაგებ ენაზე და დროულად“.²⁰

თავის მხრივ, ინფორმაციის დროული მიწოდება გულისხმობს, რომ „ადვოკატი მუდმივად უნდა უკავშირდებოდეს კლიენტს საქმესთან დაკავშირებით ახალი ინფორმაციის მიწოდების მიზნით, ასევე, კლიენტს არ უნდა უზღუდავდეს მასთან დაკავშირების შესაძლებლობას“.²¹

ინფორმაციის მიწოდების ვალდებულება მოიცავს არა მხოლოდ ცნობების მიწოდებას საქმის თაობაზე, არამედ საქმესთან დაკავშირებით მიღებული დოკუმენტაციის მიწოდების ვალდებულებასაც.²²

ამასთან, ადვოკატი და კლიენტი შეიძლება შეთანხმდნენ კომუნიკაციის ისეთ ფორმაზე, რაც უზრუნველყოფს კლიენტისათვის ინფორმაციის სათანადოდ მიწოდებას. ასეთი ფორმა შეიძლება გულისხმობდეს ადვოკატის მიერ

¹⁹ გადაწყვეტილება დისციპლინური დევნის აღძვრის თაობაზე. საჩივრის რეგისტრაციის №090/13

²⁰ http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2011/28.01.2011.PDF, პარაგრაფი 5.12

²¹ http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2011/28.01.2011.PDF, პარაგრაფი 5.13

²² http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2012/09.01.2012_074_11.pdf, პარაგრაფი 7.8

თანამოსარჩელების ან თანამოპასუხეების ინტერესების დაცვისას, ერთ–ერთი კლიენტის ინფორმირებას და მის მიერ ამ გზით სხვა კლიენტების ინფორმირებას. ბუნებრივია, კომუნიკაციის შეთანხმებული ფორმა არ უნდა ეწინააღმდეგებოდეს ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსით დადგენილ პრინციპებს. აღნიშნულ საკითხებს ეხება ეთიკის კომისიის გადაწყვეტილება.²³

განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია კლიენტის დროული ინფორმირება საქმის უპერსპექტივობის შესახებ. მით უფრო იმ ვითარებაში, როცა ადვოკატისთვის წარდგენილი დოკუმენტაციიდან იკვეთება, რომ „სამართლებრივი მოქმედების განხორციელება შეზღუდულია კონკრეტული ვადით და არსებობს იმის საფრთხე, რომ ამ ვადის გასვლის შემდეგ კლიენტი ვეღარ მოახდენს საკუთარი უფლების რეალიზაციას“.²⁴

5.4 ინფორმაციის მიწოდების ვალდებულება რწმუნებულების ვადის ამოწურვისას

რწმუნებულების ვადის ამოწურვა არ წარმოადგენს ადვოკატის კლიენტისთვის ინფორმაციის მიწოდების ვალდებულებისაგან განთავისუფლების საფუძველს, იმ ვითარებაში, როცა თავად ადვოკატმა, რწმუნებულების ვადის ამოწურვის მიუხედავად, ჩაიბარა სასამართლოს განჩინება ხარვეზის დადგენის თაობაზე.²⁵

5.5 ინფორმაციის მიწოდების ვალდებულება საადვოკატო მომსახურების შესახებ ხელშეკრულების მხარისთვის (რომელიც არ არის კლიენტი)

როგორც ცნობილია, საადვოკატო მომსახურების შესახებ ხელშეკრულების მხარე შეიძლება იყოს როგორც კლიენტი, ასევე კლიენტთან ურთიერთობაში მყოფი უფლებამოსილი პირი. იმ შემთხვევაში, როცა მხარეს წარმოადგენს არა კლიენტი, არამედ კლიენტის ნდობით აღჭურვილი პირი, ადვოკატს აქვს ინფორმაციის მისთვის მიწოდების ვალდებულებაც, თუ კლიენტი ამაზე თანახმაა. ამოსავალი წერტილი, ცხადია, კლიენტის თანხმობაა. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ადვოკატი დგება კონფიდენციალობის ვალდებულების დარღვევის საფრთხის წინაშე. ამ საკითხებს ეხება ეთიკის კომისიის მიერ განხილული საქმე.²⁶

²³http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2012/07_11_2012_saqme_030_12.pdf

²⁴ http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2011/20.08.11.pdf, პარაგრაფი 5.11

²⁵ http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2011/28.01.2011.PDF

²⁶http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2012/09.01.2012_074_11.pdf, პარაგრაფი 7.6

იმ შემთხვევაში თუ, ბრალდებული ძეგნლია და ადვოკატს მასთან არ აქვს კავშირი, ადვოკატი ვალდებულია ეცადოს, კავშირი დაამყაროს ბრალდებულთან მისი ოჯახის წევრების მეშვეობით. თუ ესეც შეუძლებელია, ადვოკატს არ დაეკისრება ამ მუხლიდან გამომდინარე პასუხისმგებლობა.²⁷

5.6 ადვოკატის მონაწილეობა ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიებაში და კლიენტის ინფორმირების ვალდებულება

ეთიკის კომისიამ იმსჯელა შემთხვევაზე, როდესაც ადვოკატი კლიენტის ინფორმირების გარეშე მონაწილეობდა ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიებაში. აქედან გამომდინარე, სახელმწიფოს წინაშე ეკისრება კონფიდენციალობის დაცვის ვალდებულება და შედეგად ვეღარ მიაწოდა თავის კლიენტს სრული ინფორმაცია საქმესთან დაკავშირებული გარემოებების შესახებ. ეთიკის კომისიამ 2011 წლის 7 მარტის გადაწყვეტილებაში საქმეზე №057/10 დაადგინა რომ:

„ადვოკატმა უნდა გამოიყენოს ყველა გონივრული შესაძლებლობა კლიენტისთვის ინფორმაციის მიწოდების მიზნით და უნდა მიიღოს მისგან უფლებამოსილება შემდგომი ქმედებების განხორციელების თაობაზე. ყველა სახის გადაწყვეტილება, რომელმაც შესაძლოა მოახდინოს ან არ მოახდინოს კლიენტის ინტერესებზე ზეგავლენა, უნდა იქნეს მოწონებული კლიენტის მიერ. კლიენტი ენდობა ადვოკატს და ადვოკატმა უნდა გაამართლოს ეს ნდობა... ადვოკატს, მას შემდეგ, რაც ის დათახმდება ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიებაში მონაწილეობაზე, შესაბამისი კანონმდებლობით დაეკისრება ასეთი ღონისძიების თაობაზე კონფიდენციალობის დაცვის ვალდებულება, მათ შორის კლიენტისგან, თუმცა რადგან ამავდროულად ის აგრძელებდა კლიენტის წარმომადგენლობას, მას კვლავაც ჰქონდა კლიენტისთვის მისი საქმიდან გამომდინარე ყველა სახის ინფორმაციის მიწოდების ვალდებულება. შესაბამისად, ადვოკატმა ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიებაში მონაწილეობაზე თანხმობის გაცემით, იმ პირობებში, როცა კლიენტი ამის თაობაზე არ იყო ინფორმირებული, თავი ჩაიყენა კანონმდებლობის ურთერთგამომრიცხავი რომელიმე მოთხოვნის დარღვევის რეალობის წინაშე“.

ეთიკის კომისიამ დაადგინა, რომ ადვოკატმა არ უნდა ჩაიყენოს თავი ისეთ მდგომარეობაში, როდესაც ის ვერ შეასრულებს კლიენტის ინფორმირებულობის ვალდებულებას:

²⁷http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2013/16_05_2013_128_12.pdf

„...ზოგადად ადვოკატის მონაწილეობა ოპერატიულ-სამმეპრო ღონისძიებაში არ წარმოადგენს კანონის დარღვევას, თუ დაცულია ორი წინაპირობა: 1. ასეთი მონაწილეობა არ უნდა ხდებოდეს კონტრაქტის საფუძველზე (იხ. ოპერატიულ-სამმეპრო ღონისძიების შესახებ კანონის მე-16 მუხლის მე-3 ნაწილი), 2. თუ ასეთი ღონისძიების განხორციელებასთან ამავედროულად ხდება კლიენტის დაცვა ან წარმომადგენლობა, ეს უნდა განხორციელდეს კლიენტის ინფორმირებით, კანონით დადგენილი წესით და ადვოკატი ასეთ ღონისძიებაში მონაწილეობას უნდა დათანხმდეს კლიენტის თანხმობის მიღების შემდეგ ან შეწყვიტოს კლიენტის დაცვა, თუ ამის ეთიკის კოდექსით განსაზღვრული წინაპირობები არსებობს და მიიღოს მონაწილეობა მხოლოდ ოპერატიულ-სამმეპრო ღონისძიებაში. წინააღმდეგ შემთხვევაში, გარდაუვალი იქნება „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის მე-6 მუხლის მეორე ნაწილის დარღვევა (ინფორმაციის მიწოდების ვალდებულება), რაც მოხდა კონკრეტულ შემთხვევაში.²⁸

5.7 კლიენტის ინფორმირება საქმის წარმოებასთან დაკავშირებულ ხარჯებზე

კლიენტის ინფორმირების ვალდებულება მოიცავს მისთვის საქმის წარმოებასთან დაკავშირებული ყველა ფინანსური ხარჯის შესახებ ინფორმაციის მიწოდებასაც. კლიენტი წინასწარ უნდა იყოს ინფორმირებული იმ ყველა შესაძლო ფინანსურ დანახარჯზე, რომლის გაღებაც მას შეიძლება მოუხდეს. ადვოკატმა, საქმის გარემოებებიდან გამომდინარე დარწმუნებულიც რომ იყოს საქმის წარმატებულ შედეგში, უნდა განჭვრიტოს ყველა ის გარემოება, რომელიც შეიძლება შეფასებულ იქნას, როგორც ფინანსური რისკი.

ეთიკის კომისიის მიერ პროფესიული ეთიკის კოდექსის დარღვევად ჩაითვალა, როცა კლიენტი წინასწარ არ იყო ინფორმირებული სააპელაციო საჩივრისთვის გადასახდელი ბაჟის ოდენობის თაობაზე.²⁹

²⁸ http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2011/07.03.2011.pdf, პარაგრაფი 7.15

²⁹ http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/2011/27.08.2011_03411.pdf